

Besiktning av lekplatser, vad ingår?

Det har framkommit att det finns en del oklarheter och frågor runt vad som gäller vid en Årlig säkerhetsbesiktning av lekredskap och lekplatser, och vad som bör ingå i den årliga besiktningen.

Det uppstår även en del frågor om benämningen besiktningsman, det är den benämning som gäller inom områden där besiktningar utförs detta oavsett könsidentitet, och vi har valt att använda detta ord i våra dokument.

En kompetent certifierad besiktningsman bör tillsammans med sin uppdragsgivare noggrant innan utförande av sitt uppdrag säkerställa att båda parter är överens om vad som skall ingå i besiktningen. Besiktningsmannen ska inte själv ensidigt "bestämma" vad som ingår eller inte ingår, det är inte förenligt med god praxis för besiktningsmän. Och som konsult och expert kan det också vara så att besiktningsmannen kan behöva förklara varför vissa delar måste ingå för en ägare. Detta bygger med andra ord på en ömsesidig förståelse för de olika rollerna som man har.

Fokus för RISE-certifierade besiktningsmän ligger på den praktiska och fysiska bedömningen av eventuella avvikelser eller ej acceptabla risker som kan identifieras vid den årliga besiktningen av lekredskap och stötdämpande underlag. Kontroll eller besiktning av drift- och underhållsrutiner ligger inte inom den ramen, men kan överenskommas separat mellan uppdragsgivare och besiktningsman.

Vad är då ingående redskap och utrustningar vid en besiktning? Vi börjar med att läsa omfattningen för SS-EN 1176-1 allmänna säkerhetskrav och SS-EN 1176-7 Vägledning för installation, besiktning och drift- och underhåll av lekredskap.

SS-EN 1176-1:1 Omfattning

I denna del av SS-EN 1176 anges allmänna säkerhetskrav för permanent installerade publika lekredskap och underlag. Ytterligare säkerhetskrav för specifika lekredskap anges i efterföljande delar i denna standard. SS-EN 1176 omfattar lekredskap för alla barn. Den har utarbetats med hänsyn till behovet av övervakning av små barn samt av barn med funktionsnedsättningar.

*Syftet SS-EN 1176 är att säkerställa en lämplig säkerhetsnivå när barn leker i, på eller i närheten av lekredskapen, samtidigt som de uppmuntrar till aktiviteter och funktioner som är fördelaktiga för barnen, då de ger dem värdefulla erfarenheter som gör det möjligt för dem att hantera situationer utanför lekplatsen. SS-EN 1176 specificerar de krav som ska **skydda barnet från faror som han eller hon inte kan förutse när redskapet används så som avses** eller på ett sätt som rimligen kan förutses.*

1176-1:3.28 årlig besiktning

besiktning med syftet att fastställa den allmänna säkerhetsnivån för redskap, fundament och lektytor

Anmärkning 1: Typiska kontroller inkluderar vädrets påverkan, spår av röta eller korrosion samt förändringar i redskapets säkerhet till följd av utförda reparationer eller av kompletterade eller utbytta komponenter.

SS-EN 1176-7:1 Omfattning

Detta dokument är tillämpligt för lekredskap, ytbeläggningar och kompletterande föremål, till exempel grindar, staket, bänkar, papperskorgar, solskydd etcetera. Den är avsedd att användas av driftansvariga (se definitioner 3.4) för att hjälpa dem att utveckla en besiktnings- och underhållsplan för varje lekplats.

Anmärkning 1 Omfattningen av besiktningen och inkluderandet av kompletterande föremål kommer att variera individuellt.

Svensk anmärkning till Anmärkning 1 Denna omfattning gällande kompletterande föremål bestäms av driftansvarig eller ägare.

Anmärkning 2 Kompletterande föremål ingår inte i de specifika delarna av redskapstyper i SS-EN 1176-serien; därför bedöms de inte med avseende på överensstämmelse med SS-EN 1176-serien och är föremål för en separat riskbedömning.

Detta dokument innehåller riktlinjer för installation, besiktning, drift och underhåll av lekredskap och ytbeläggningar runt redskapen.

1176-7:3.3 kompetent person

Person, lämpligt utbildad, kvalificerad genom kunskap och praktisk erfarenhet av att utföra den erforderliga uppgiften

Anmärkning 1 De olika kunskapsnivåer som krävs av besiktningsmän för att vara kompetenta anges t.ex. i CEN/TR 17207:2018, och/eller i nationella specifikationer.

Anmärkning 2 En kompetent person kan vara den driftansvariga, en besiktningsman, en anställd hos en tillverkare eller liknande.

1176-7:3.4 driftansvarig

person eller organisation som äger, sköter, har tillsyn över och/eller ansvarar för lekplatsen i dess helhet

Branschorganisationen Svensk Lekplats (Swedish Playground Association) grundades 2024 och är en sammanslutning för i Sverige verksamma aktörer inom lekplatsbranschen.

2025 består medlemmarna av:

Tress Sport & Lek AB, HAGS Aneby AB, Stiliom AB, Kompan AB, CADO AB, Söve AB, Folklek AB.

Anmärkning 1 Ägaren/driftansvarig kan vara olika juridiska personer men i detta dokument kommer de benämnas som driftansvarig.

I texten tagen ur SS-EN 1176-7 framkommer med tydlighet att kompletterande föremål på en lekplats inte ska ingå och bedömas som lekredskap. Det framkommer också att den driftansvariga avgör hur kompletterande föremål skall hanteras och/eller om de skall ingå i besiktningen.

Den utförda besiktningen samt den tillhörande risknivåbedömningen är den utförande besiktningsmannens synpunkt, och inte nödvändigtvis vad en lag eller regel säger. Det är sen upp till den som har driftansvar eller ägare till lekplatsen att avgöra vad, hur eller om en åtgärd ska utföras.

En fråga som vi relativt ofta får är om en sandlåda, sandbakord, vattenlek eller solskydd/ pergolor på lekplatsen ska ingå vid en besiktning. Eftersom dessa redskap inte är speciellt upptagna i SS-EN 1176 så uppstår denna fråga relativt ofta. Vår ståndpunkt är att dessa utrustningar givetvis ska ingå eftersom de faktiskt vänder sig till de yngsta barnen och att de självklart också ska erbjuda en möjlighet till lek för alla, och därmed vara anpassade för att till exempel en rullstol ska kunna komma fram till ett sandbakord eller en vattenlek.

Av denna anledning gjordes en överenskommelse mellan certifierade besiktningsmän för cirka 20 år sedan, och som har praktiserats av de då aktiva sedan den togs, att vid besiktning så skall besiktningsmannen inte kräva utrymmen eller stötdämpandeunderlag runt sandlådor, bakkbord eller vattenlek, och inte heller anse att de är gjorda för att stå eller klättra på.

Solskydd eller pergolor ska inte vara klättringsbara, och de som kontrolleras är eventuell förekomst av eventuellt felaktiga öppningsmått där ett huvud eller hals kan fastna och inte något annat.

Vi menar att redskap som tydligt avser att leken sker och utgår från marken och där då fötterna ger det huvudsakliga kroppsstödet, eller vid sittande om barnet eller den vuxne är rullstolsburen inte har krav på att fastställa en fri fallhöjd och därmed stötdämpandeunderlag eller fallutrymmen. Ett cirkulationsutrymme är givetvis dock en mycket positiv egenskap, och då är 1,50meter ett bra mått med tanke på rullstolar eller andra eventuella hjälpmedel för att komma fram till ledfunktionen.

Vi måste också uppmärksamma att det alltid krävs en vuxens närvaro för de yngsta barnen eller för barn med speciella behov. Tyvärr kan vi se att denna självklarhet inte alltid efterlevs och då kan lekredskap som är säkra plötsligt ge upphov till risker och skador när de används på ett sätt som inte är avsett.

Branschorganisationen Svensk Lekplats (Swedish Playground Association) grundades 2024 och är en sammanslutning för i Sverige verksamma aktörer inom lekplatsbranschen.

2025 består medlemmarna av:

Tress Sport & Lek AB, HAGS Aneby AB, Stiliom AB, Kompan AB, CAD0 AB, Söve AB, Folklek AB.

Vi som tillverkar och säljer lekredskap, och som får våra produkter granskade av seriösa och kompetenta certifierade besiktningsmän tar givetvis eventuella avvikelser på största allvar. Ofta är det dock fel som kommer ifrån felaktiga montage eller att det är väldigt gamla lekredskap och där kraven i standarder kan ha förändrats. Eller att det har blivit fel redan vid projekteringen av nya lekplatser.

Men vi kan alltid ge råd och tips om hur eventuella avvikelser kan åtgärdas, så vårt råd är att alltid ta kontakt med tillverkaren eller företaget som har sålt den aktuella utrustningen om hur eventuella fel kan åtgärdas, innan någonting rivs eller felaktiga åtgärder utförs.

Med vänlig hälsning

Branschorganisationen Svensk Lekplats

Branschorganisationen Svensk Lekplats (Swedish Playground Association) grundades 2024 och är en sammanslutning för i Sverige verksamma aktörer inom lekplatsbranschen.

2025 består medlemmarna av:
Tress Sport & Lek AB, HAGS Aneby AB, Stiliom AB, Kompan AB, CADO AB, Söve AB, Folklek AB.